

БАТЛАВ:
ХУУЛЬ ЗҮЙ, ДОТООД ХЭРГИЙН САЙД

Х.НЯМБААТАР

**ДОТООДЫН ЦЭРГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ,
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН
ТӨСЛИЙН ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ**

Нэг.Хуулийн төсөл боловсруулах үндэслэл, шаардлага

1.1.Хууль зүйн үндэслэл, шаардлага

Монгол Улсын Их Хурлын 2015 оны 85 дугаар тогтоолоор баталсан “Монгол Улсын Батлан хамгаалах бодлогын үндэс” баримт бичгийн 2.8 дахь хэсэгт “Батлан хамгаалахын иргэний болон цэргийн удирдлагын харилцааг хуулиар зохицуулна.” гэж, Монгол Улсын Их Хурлын 2021 оны 12 дугаар тогтоолоор баталсан “Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2024 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэл”-ийн 76-д “Дотоодын цэргийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл боловсруулах” гэж, Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 52 дугаар тогтоолоор баталсан “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын Урт хугацааны хөгжлийн бодлогын 5.4.9 дэх хэсэгт заасан “Төрийн албан хаагчийн нэр хүндийг дээшлүүлж, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгаагаар хангах зохистой тогтолцоог төлөвшүүлнэ.” гэж, Монгол Улсын Их Хурлын 2010 оны 48 дугаар тогтоолоор баталсан “Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал”-ын 3.3.2.6-д “Төрийн албан хаагчид тавигдах ёс зүй, мэдлэг, чадварын шалгуурыг олон улсын жишигт нийцүүлэн шинэчилж, цалин, хангамжийг нэмэгдүүлж, тогтвор суурьшилтай, үр бүтээлтэй ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлнэ.” гэж тус тус заасан.

1.2.Практик үндэслэл, шаардлага

Дотоодын цэргийн тухай хуулиар дотоодын цэргийн чиг үүрэг, үйл ажиллагааны эрх зүйн үндсийг тодорхойлохтой холбогдсон харилцааг зохицуулахаар заасан бөгөөд цаашид алба хаагчдын үүрэг гүйцэтгэх нөхцөл, нийгмийн баталгааг сайжруулах, улсын онц чухал болон бусад объектын хамгаалалттай холбоотой эрх зүйн орчинг дараах байдлаар боловсронгуй болгох шаардлага үүсээд байна.

Нэг.Дотоодын цэргийн тогтолцоо, алба хаагчийн эрх зүйн байдал:

Дотоодын цэргийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулснаар Дотоодын цэргийн тогтолцоо, алба хаагчдын тогтвор суурьшилтай ажиллаж, амьдрах орчин нөхцөл бүрдэж, улсын онц чухал объектын болон бусад объектын хамгаалалтын үйл ажиллагаа болон бусад чиг үүргийн хэрэгжилт сайжирна. Тухайлбал:

1.1.Дотоодын цэргийн байгууллага нь Монгол Улсын үндэсний аюулгүй байдлыг хангах үндсэн чиг үүргийг хуульд заасан бүрэн эрхийн хүрээнд хэрэгжүүлэх төрийн цэргийн байгууллага мөн.” гэж тодорхойлон, төрөлжсөн болон дэмжлэг үзүүлэх, энхийг дэмжих, террорист үйлдлийн сөрөг тусгай ажиллагаанд оролцох нэгжтэй байхаар зохицуулна.

1.2.Дотоодын цэргийн штабыг Дотоодын цэргийг удирдах мэргэжлийн төв байгууллага болгон, штабын даргын албан тушаалд тавигдах шаардлагыг хуулийн төсөлд цагдаа болон дотоодын цэргийн аль нэг байгууллагад, эсхүл тухайн 2 байгууллагад нийт 18-аас доошгүй жил ажилласан байхаар тусгаж, Дотоодын цэргийн командлагчийн эзгүйд тодорхой эрхийг штабын дарга хэрэгжүүлэхээр тусгана.

1.3.Дотоодын цэргийн алба хаагчдын ажил үүргээ гүйцэтгэх нөхцөлийг сайжруулах зорилгоор Цагдаагийн албаны тухай хуулийн 59 дүгээр зүйлийн 59.1.4 дэх заалтад заасан “Хот, суурин дотор такси үйлчилгээнээс бусад нийтийн тээврийн хэрэгслээр үнэ төлбөргүй зорчих;” гэж, 87 дугаар зүйлийн 87.3 дахь хэсэгт заасан “Цагдаагийн алба хаагч шилжин ажиллах болсноос шалтгаалан эхнэр, нөхөр нь хөдөлмөрийн гэрээгээ цуцлахад хүрвэл түүнийг тэргүүн ээлжид ажлаар хангах бөгөөд ажлаар хангаагүй нөхцөлд ажилгүй байсан хугацааны эрүүл мэндийн болон нийгмийн даатгалын шимтгэлийг тухайн үед мөрдөж байгаа цалингийн доод хэмжээгээр тооцож улсаас олгоно;” гэж, 89 дүгээр зүйлийн 89.2 дахь хэсэгт заасан “Аймгийн төвөөс бусад суманд тасралтгүй ажиллаж байгаа цагдаагийн алба хаагчид 30 сарын үндсэн цалинтай тэнцэх хэмжээний мөнгөн урамшлыг 5 жил тутам олгох бөгөөд мөнгөн урамшил олгох журмыг Засгийн газар батална.” гэж заасан нийгмийн баталгааг Дотоодын цэргийн алба хаагчид нэгэн адил эдлүүлэх зохицуулалтыг бий болгоно.

1.4.Дотоодын цэргийн алба хаагчийг албан үүргээ гүйцэтгэж байх үед Дотоодын цэргийн командлагчийн зөвшөөрөлгүйгээр албадан саатуулах, цагдан хорих, баривчлах, орон байр, албан тасалгаа, унаа болон биед нь үзлэг нэгжлэг хийхийг хориглож, хараат бус байдлаар албан үүргээ гүйцэтгэх нөхцөлийг бүрдүүлж, бусад төрийн цэргийн болон хууль сахиулах байгууллагын алба хаагчдын нэгэн адил алба хаасан хугацааг тооцохдоо ажилласан 1 жилийг 1 жил 3 сараар тооцохоор хуулийн төслийг боловсруулна.

Хоёр.Хуулиар хүлээсэн чиг үүргийн хэрэгжилт:

2.1.Улсын онц чухал болон бусад объектод үүссэн цагийн байдалтай холбогдуулан шаардлагатай тохиолдолд хууль тогтоомжид заасны дагуу нэмэлт хүч хэрэгсэл дайчлах, объектын хамгаалалтын найдвартай, аюулгүй байдлыг хангах, үйл ажиллагаанд шинжлэх ухааны ололт, орчин үеийн техник, технологи, инженер, техникийн хэрэгслийг нэвтрүүлэх, болзошгүй эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор хамгаалуулагч байгууллагын нэмэлт санхүүжилтийг авч ашиглах талаар зохицуулалтыг бий болгоно.

2.2.Цаг үеийн нөхцөл байдалтай холбогдуулан, шаардлагатай тохиолдолд улсын онц чухал объектоос бусад объектыг Дотоодын цэргийн хамгаалалтад авч, аюулгүй байдлыг хангах чиг үүргийг хэрэгжүүлэхээр хуулийн төсөлд тусгасан.

3.Улсын онц чухал объектын хамгаалалтад гэмт хэрэг, зөрчил гарахаас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор хамгаалалтад байгаа объектын ойр орчимд илэрсэн сэжиг бүхий хүн, тээврийн хэрэгсэлд үзлэг хийх, бичиг баримтыг шалгахад баримтлах Цагдаагийн албаны тухай хуульд заасан үйл ажиллагааны нийтлэг шаардлагыг нэмж тусган, гаргасан зөрчлийг шийдвэрлэх, зөрчил шалган шийдвэрлэх ажиллагаанд мөрдөх журам, зарчмыг нэмж тусган, шаардлагатай тохиолдолд цагдаагийн байгууллалтад шилжүүлэх зохицуулалтыг бий болгоно.

Хоёр.Хуулийн төслийн ерөнхий бүтэц, зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээний талаар

Хуулийн төслийг Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.5.1 дэх хэсэгт заасан Хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн төрөл хэлбэрээр боловсруулна.

Хуулийн төсөлд дараах асуудлыг тусгана. Үүнд:

Хууль сахиулах байгууллагын алба хаагч нарын нэгэн адил ажиллах нөхцөл баталгаагаар хангах зорилгоор нийтийн тээврийн хэрэгслээр үнэ төлбөргүй зорчих зохицуулалтыг нэмэхээр;

Дотоодын цэргийн тухай хуулиар хүлээсэн чиг үүрэг, түүний хэрэгжилтийг төрийн цэргийн болон хууль сахиулах байгууллагуудын хамтын ажиллагаатай уялдуулж, улсын онц чухал болон бусад объектын хамгаалалтын найдвартай, аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор холбогдох өөрчлөлтийг оруулахаар тус тус тусгасан.

Гурав.Хуулийн төсөл батлагдсаны дараа үүсэж болох нийгэм, эдийн засаг, хууль зүйн үр дагавар, тэдгээрийг шийдвэрлэх саналын талаар

Тус хуулийн төсөл батлагдсанаар Дотоодын цэргийн үйл ажиллагаа бусад төрийн цэргийн болон хууль сахиулах байгууллагын харилцан, хамтын ажиллагаа жигдэрч, хүний нөөцийн чадавх, удирдлага, зохион байгуулалт, алба хаагчийн эрх зүйн байдал эрс дээшилж бодитой үр дүнд хүрнэ.

Дотоодын цэргийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийг баталснаар нийгэм, эдийн засаг, хууль зүйн сөрөг үр дагавар үүсэхгүй.

Дөрөв.Хуулийн төсөл нь Монгол Улсын Үндсэн хууль болон бусад хуультай хэрхэн уялдах, уг хуулийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон цаашид шинээр боловсруулах буюу нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, хүчингүй болгох хуулийн тухай

Хуулийн төсөл Монгол Улсын Үндсэн хууль, бусад хуультай нийцсэн бөгөөд хуулийн төсөлтэй холбоотойгоор Зөрчлийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төсөл болон Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах хуулийн төслийг боловсруулна.

---oOo---